

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **L. M.**, bývajúceho vo V., proti odporcom **1/ K. Z.**, bývajúcemu vo V. a **2/ I. Z.**, s miestom podnikania vo V., IČO: X, o zaplataenie 2 655,51 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 5C 39/2005, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo 17. septembra 2008 č. k. 5C 39/2005-58 a uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 29. januára 2009 sp. zn. 9Co 7/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky

1/ konanie o mimoriadnom dovolaní v časti týkajúcej sa uznesenia Krajského súdu v Žiline z 29. januára 2009 sp. zn. 9Co 7/2009 **z a s t a v u j e** ;

2/ rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo 17. septembra 2008 č. k. 5C 39/2005-58 vo vyhovujúcej časti a trovách konania **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom zo 17. septembra 2008 č. k. 5C 39/2005-58 uložil odporcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi 80 000 Sk so 6 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 80 000 Sk od 30. apríla 2005 do zaplataenia a náhradu trov konania 17 981 Sk, všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. V časti o zaplataenie úroku z omeškania zo sumy 55 000 Sk vo výške 3 % ročne za obdobie od 3. mája 2004 do zaplataenia konanie zastavil (z dôvodu späťvzatia návrhu v tejto časti) a v časti o zaplataenie úroku z omeškania vo výške 7 % ročne zo sumy 25 000 Sk od 18. decembra 2002 do 29. apríla 2005 a vo výške 4 % ročne zo sumy 55 000 Sk od 3. mája 2004 do 29. apríla 2005

návrh zamietol. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že 16. marca 1992 bola uzavretá dohoda medzi navrhovateľom (ako fyzickou osobou vystupujúcou pod obchodným menom S. a odporcami 1/ a 2/ (odporca 2/ vystupoval ako fyzická osoba podnikateľ s obchodným menom S. a odporca 1/ ako jeho zamestnanec), ktorá predpokladala vznik záväzku firmy S., t. j. navrhovateľa ako živnostníka voči daňovému úradu s tým, že takýto prípadný daňový nedoplatok mali do konca roku 1992 uhradiť odporcovia 1/ a 2/, či už ako živnostník a jeho zamestnanec alebo ako fyzické osoby. Súd ďalej ustálil, že navrhovateľ po vykonaní daňovej kontroly a vydaní exekučného príkazu Daňového úradu Liptovský Mikuláš z 25. októbra 2001 č. 660/2300/68783/01/Ba znejúceho na sumu 833 493 Sk zaplatil tomuto daňovému úradu 18. decembra 2002 sumu 25 000 Sk a 3. mája 2004 sumu 55 000 Sk. Podľa súdu v čase uzavretia dohody jej účastníci neboli podnikateľmi (navrhovateľ ukončil živnostenské podnikanie k 14. februáru 1992 a odporca 2/ ešte nemal živnostenské oprávnenie), preto dospel k záveru, že uvedená dohoda sa riadi len ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Dohodu účastníkov považoval za pristúpenie k záväzku podľa § 534 Občianskeho zákonníka. Keďže odporcovia si svoju povinnosť uhradiť záväzok navrhovateľa (dlžníka) voči jeho veriteľovi (daňovému úradu) nesplnili, mal súd za daná ich zodpovednosť za škodu vzniknutú navrhovateľovi podľa § 420 ods. 1 a 3 v spojení s § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Bol názoru, že odporcovia 1/ a 2/ porušili svoju právnu povinnosť, keď v rozpore s dohodou uzavretou s navrhovateľom neposkytli plnenie jeho veriteľovi, a za škodu považoval zmenšenie majetku navrhovateľa, ku ktorému došlo tým, že navrhovateľ uhradil sumy 25 000 Sk a 55 000 Sk daňovému úradu; keďže sa tak stalo v dôsledku nezaplatenia týchto súm odporcami, mal za danú aj príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti odporcami a navrhovateľovi vzniknutou škodou. Podľa súdu nebolo preukázané, že niektorý z odporcov by zodpovedal za vzniknutú škodu podľa svojej účasti, preto odporcov 1/ a 2/ zaviazal k náhrade škody spoločne a nerozdielne. Ohľadom priznaných úrokov z omeškania uviedol, že pri nároku na náhradu škody nie je v Občianskom zákonníku stanovený čas plnenia, preto je potrebné vychádzať z toho, že odporcovia 1/ a 2/ mali plniť prvý deň po tom, čo ich navrhovateľ o splnenie požiadal. Za takéto požiadanie vzal súd doručenie žaloby odporcom 1/ a 2/ 29. apríla 2005 s tým, že od 30. apríla 2005 sa odporcovia dostali do omeškania, preto od uvedeného dňa patrí navrhovateľovi úrok z omeškania a to vo výške 6 % ročne podľa vtedy platnej sadzby stanovenej NBS v zmysle nariadenia vlády č. 87/1995 Zb. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil súd ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. a vynaloženými trovami navrhovateľa.

Proti tomuto rozsudku podal odporca 1/ odvolanie, ktoré Krajský súd v Žiline uznesením z 29. januára 2009 sp. zn. 9Co 7/2009 ako oneskorene podané podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odmietol, a žiadnemu z účastníkov náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na podnet odporcu 1/ podal proti rozsudku súdu prvého stupňa ako i uzneseniu odvolacieho súdu mimoriadne dovolanie. Navrhoval obe rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie; podľa obsahu mimoriadneho dovolania však rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti a v časti zastavenia konania nenapadal. V mimoriadnom dovolaní poukázal na tú skutočnosť, že odporcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu v písomnom vyjadrení k návrhu navrhovateľa, doručenom súdu prvého stupňa 16. mája 2005 (č. l. 25 spisu), okrem iného vzniesli aj námietku premlčania právneho nároku navrhovateľa. Zdôraznil, že súd prvého stupňa sa s námietkou premlčania v konaní vôbec nevysporiadal – v odôvodnení rozsudku totiž táto skutočnosť absentuje. Namietal preto porušenie § 157 ods. 2 O.s.p. súdom prvého stupňa, ktorý nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, čím odporcom odňal možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Generálny prokurátor v kontexte s uplatnenou námietkou premlčania vychádzal z názoru o dôvodnosti tejto námietky premlčania vznesenej odporcami, uvedúc, že z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ 18. decembra 2002 zaplatil Daňovému úradu v Liptovskom Mikuláši nedoplatok na dani vo výške 25 000 Sk, ktorého zaplatenie si z titulu náhrady škody uplatnil proti odporcom návrhom na súde 31. januára 2005, teda po uplynutí zákonnej dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty. Bol zároveň aj názoru, že navrhovateľ bol daňovým úradom neúspešne vyzvaný na splnenie svojej daňovej povinnosti výzvami zo 16. júla 1993, z 20. júla 1993, a keďže o svojej daňovej povinnosti vo výške 833 493 Sk sa dozvedel najneskôr doručením výziev daňového úradu na jej splnenie v roku 1993, začiatok plynutia premlčacej lehoty možno kvalifikovať k doručeniu predmetných výziev, od momentu ktorých bol navrhovateľ povinný uhradiť daňový nedoplatok a súčasne oprávnený vzhľadom na obsah dohody zo 16. marca 1992 žiadať odporcov v 1/ a 2/ o splnenie si ich zmluvnej povinnosti uhradiť za navrhovateľa daňový nedoplatok. Zdôraznil, že okresnému sudu však nemožno vyčítať nesprávne právne posúdenie veci s poukazom na vznesenú námietku premlčania, nakoľko s danou námietkou sa súd nevysporiadal napriek tomu, že bol tak povinný urobiť, čím odňal účastníkovi konania možnosť konať pred súdom.

Navrhovateľ vo svojom písomnom vyjadrení považoval mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky za neprípustné.

Odporcovia sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky listom z 5. apríla 2001, doručeným dovolaciemu súdu 7. apríla 2011, vzal mimoriadne dovolanie v časti, v ktorej napádal uznesenie Krajského súdu v Žiline z 29. januára 2009 sp. zn. 9Co 7/2009, späť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu odporcu 1/ (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora smerujúce proti vyhovujúcej časti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo 17. septembra 2008 č. k. 5C 39/2005-58 je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 Os.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané z dôvodu, že:

- a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

O vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd

nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v mimoriadnom dovolaní namietané a v konaní ani nevyšli najavo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na obsah mimoriadneho dovolania sa osobitne zaoberal otázkou, či namietaným postupom súdu prvého stupňa nebola odporcom odňatá možnosť pred súdom konať podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a dospel k záveru, že konanie súdu prvého stupňa trpí práve touto vadou.

V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na *podstatné* (zásadné) otázky a *namietky* spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť

vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na k a ž d ý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o *argument*, ktorý je *pre rozhodnutie rozhodujúci*, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

Z obsahu spisu vyplýva, že právny zástupca odporcov vo svojom vyjadrení k návrhu doručenom súdu prvého stupňa 16. mája 2005 vzniesol námietku premlčania navrhovateľom uplatneného nároku na náhradu škody a aj z tohto dôvodu žiadal návrh celom rozsahu zamietnuť. V námietke poukázal na uplynutie subjektívnej premlčacej lehoty podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka a presne uviedol, kedy sa podľa jeho názoru navrhovateľ (poškodený) dozvedel o škode ako aj o tom, kto za škodu zodpovedá. Spomínané vyjadrenie bolo navrhovateľovi doručené 20. mája 2005, ktorý v následnej replike prostredníctvom svojho právneho zástupcu k námietke premlčania uviedol, že je nedôvodná.

Ako správne uvádza generálny prokurátor, súd prvého stupňa sa vo svojom rozsudku so vznesenou námietkou premlčania *vôbec nevysporiadal*, keď v odôvodnení dokonca absentuje akákoľvek zmienka o tomto hmotnoprávnom úkone odporcov. Nedostatok odôvodnenia rozsudku v tejto otázke majúcej význam pre výsledok sporu má za následok, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa nespĺňa požiadavky stanovené § 157 ods. 2 O.s.p. na riadne odôvodnenie rozsudku. Zo strany súdu prvého stupňa sa jedná o závažné procesné pochybenie, v dôsledku ktorého došlo k porušeniu práva odporcov na spravodlivý proces a zároveň k odňatiu ich možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). V prípade, že súd napriek vzneseniu námietky premlčania práva vyhovie žalobnému návrhu, v odôvodnení

rozsudku musí dať aj jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na nepochybne relevantnú otázku nastolenú takouto obranou, t. j. vysvetliť prečo na takúto námietku neprihliadol. Podľa § 100 ods. 1 tretej vety Občianskeho zákonníka ak sa totiž dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Obrana takéhoto druhu si preto zasadne vyžaduje, aby súd, ak k nej neprihliadne, v odôvodnení rozsudku, ktorým žalobnému návrhu vyhovie, skutkovo a právne podal dôvody, pre ktoré tak učinil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa z týchto dôvodov stotožnil s názorom Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že v konaní pred súdom prvého stupňa došlo k procesnej vade majúcej za následok zmätočnosť rozhodnutia (§ 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.), preto rozsudok súdu prvého stupňa v jeho vyhovujúcej časti a v nadväzujúcom (závislom) výroku o trovách konania (§ 242 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) uznesením zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 1 a 4 O.s.p.). So zreteľom na právne účinný dispozitívny úkon dovolateľa - späťvzatie mimoriadneho dovolania v časti smerujúcej proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 29. januára 2009 sp. zn. 9Co 7/2009 konanie o mimoriadnom dovolaní v tejto časti zastavil (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 5 druhá veta O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2011

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta